

Document executiu de divulgació dels resultats del projecte de recerca en millora i innovació en la formació inicial de mestres (ARMIF 2014)

Aquest document està orientat a la divulgació dels resultats del projecte, en tres dimensions: en primer terme, per compartir-lo amb altres iniciatives en el marc del Programa MIF, per mitjà de comunicacions via web, seminaris, etc.; en segon terme, per donar-lo a conèixer a la comunitat educativa, especialment a escoles, professorats de les facultats, entitats interessades en temes educatius, etc.; en darrer terme, a la societat en general, i particularment als mitjans de comunicació.

Amb aquestes finalitats, cal fer servir un llenguatge concís i clar, que reculli el més rellevant de la recerca per destacar possibles contribucions als estudis de mestre, amb una intenció propositiva.

El document ha de tenir una extensió màxima de 8.000 caràcters i s'ha de presentar físicament al registre de l'AGAUR (Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca; Pg. Lluís Companys, 23 | 08010 Barcelona) i en suport electrònic a bxanco@gencat.cat

Nom de la persona responsable del projecte: Marta Gràcia Garcia

Títol del projecte: Anàlisi de la competència lingüística (parlar i escoltar) de mestres i estudiants de dues universitats catalanes i propostes de millora per als graus de mestre d'educació infantil i primària a través de la metodologia conversacional i el treball col·laboratiu

Universitat beneficiària de l'ajut: Universitat de Barcelona

COMPROMÍS

El sotasignat es compromet ha presentar els resultats en congressos internacionals i revistes indexades a bases de dades internacionals.

Signatura de la persona responsable del projecte

Lloc i data: Barcelona, 28 d'abril de 2016

1. Resultats més rellevants de la recerca.

1.1. Resultats previs a l'estudi pilot

Els resultats de les 22 entrevistes i dels 4 grups de discussió amb mestres realitzats sobre la seva formació inicial en relació amb la competència lingüística (parlar i escoltar) a la universitat, indiquen la coincidència en una sèrie de limitacions: manca de temps per a la realització d'activitats, desequilibri entre les activitats vinculades a la llengua oral i a l'escrita, poca varietat quant a la tipologia de gèneres, manca de criteris clars d'avaluació, dificultat per aplicar a la pràctica allò que s'havia treballat a la universitat, entre d'altres.

Per altra banda, les 36 observacions realitzades a aules d'educació infantil i primària i les respostes a les preguntes posteriors, posen de relleu que, tot i considerar que a les classes es parla molt, els mestres tenen poca tendència a promoure i facilitar que els alumnes gestionin les converses, a avaluar i a promoure que els alumnes autoavaluin la seva competència en llengua oral després de realitzar una activitat, usen poques estratègies que ajudin els alumnes a reformular les seves intervencions, expliciten poc els objectius vinculats a la llengua oral, exploren poc els coneixements previs lligats a aquests objectius, etc.

A més a més, els 45 estudiants dels graus d'educació infantil i primària de la Universitat de Barcelona (UB) i la Universitat de Vic–Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC) entrevistats proposen la necessitat d'incorporar continguts vinculats a la contribució d'aquesta competència en els seus futurs alumnes, a l'adaptació comunicativa als diferents col·lectius i activitats de l'escola; incrementar la varietat d'activitats, incloent-hi d'anàlisi de la interacció en context escolar i de simulació, entre d'altres.

L'anàlisi dels 35 plans docents de les assignatures dels graus de mestre de la UB i de la UVic-UCC posen de relleu la poca sistematicitat pel que fa a la incorporació dels elements vinculats a la competència oral i, en general, ressalten la poca presència d'activitats i de criteris d'avaluació clars.

Finalment, els 35 professors universitaris entrevistats assenyalen limitacions vinculades a la manca de temps per realitzar activitats de llengua oral, al caràcter excessivament tradicional de les exposicions que fan els alumnes (per exemple, centrant-se en el suport visual i sense interacció amb l'auditori), a mancances dels estudiants en competència comunicativa (poca cura en l'ús d'un llenguatge precís, recursos lingüístics insuficients, pobresa de vocabulari, per modular el to de veu, etc.). Com a propostes de millora, assenyalen la necessitat d'incorporar l'avaluació i la millora de la pràctica docent mitjançant el treball col·laboratiu entre docents (observacions entre docents, feedback, etc.), etc.

1.2. Resultats vinculats a l'estudi pilot

Els resultats anteriors han contribuït al disseny d'un estudi pilot portat a terme a un grup classe de l'assignatura *Psicologia de l'Educació a Infantil* i un grup classe de l'assignatura *Psicologia de l'Educació a Primària*, ambdues de primer curs, durant el primer quadrimestre del curs 2015-16. Les innovacions que s'han introduït a les dues assignatures són les següents:

- a) **La conversa argumentativa entre tot el grup classe -asseguts en forma de cercle o semicercle- com a recurs per a ensenyar i aprendre els continguts de l'assignatura i per a progressar en la competència lingüística.** Un dels canvis que s'han introduït, i que suposa una innovació, és l'ús de manera generalitzada d'una metodologia de classe basada en la conversa argumentativa entre tot el grup classe i la professora, seguint la Metodologia Conversacional. Aquesta metodologia es pot aplicar quan el professor tracta de fer aflorar els coneixements previs, proposa la resolució i posada en comú d'activitats i l'argumentació les respostes, etc. i progressivament es van introduint els continguts. També en el treball al voltant de les activitats d'avaluació i la seva representació, tenint en compte els aspectes de gestió de la conversa, la coherència i cohesió dels textos, l'ús d'un lèxic ajustat i fins i tot una certa reflexió sobre la manera com s'està desenvolupant la conversa. L'objectiu és que els estudiants incorporin els continguts de l'assignatura gràcies a la necessitat d'argumentar, prenent com a referència les fonts documentals que han llegit, les informacions i observacions de la professora i dels altres companys, la seva pròpia reflexió individual, els documents que se'ls han proporcionat i han pogut discutir, vinculats als textos argumentatius i a la seva avaluació (rúbriques). En segon lloc, pretenem que aquesta innovació promogui el desenvolupament de recursos vinculats a la conversa argumentativa i la reflexió sobre aspectes que els són útils per incorporar els continguts i sobre aquells que han de millorar.
- b) **Ús de la conversa argumentativa en grups petits estables com una de les eines principals d'aprenentatge.** Una segona innovació, introduïda en paral·lel a l'anterior, és l'ús de la conversa argumentativa durant les activitats de treball en petit grup. També s'entén com una manera d'ajudar els estudiants a activar coneixements previs, per a resoldre les propostes d'avaluació, etc. La introducció de propostes de reflexió al voltant de les discussions en grups petits, de l'ús d'estratègies discursives i de la consideració de l'organització social cooperativa com un element que contribueix a la construcció de significat i a l'atribució de sentit, s'ha portat a terme progressivament, proporcionant més ajuts inicialment i cedint el control progressivament. L'objectiu és contribuir a l'aprenentatge significatiu dels continguts treballats i a la reflexió sobre les seves habilitats per participar en converses argumentatives en petit grup i detectar aquells aspectes que són millorables, mitjançant els ajuts proporcionats (rúbriques), per tal que puguin progressar.
- c) **Elements d'innovació vinculats a la construcció de textos argumentatius monogestionats i plurigestionats.** Un tercer element està vinculat al tipus de tasques que els estudiants han hagut de realitzar com a part del procés d'avaluació continuada. Una de les activitats ha consistit en la construcció d'un text oral argumentatiu monogestionat (enregistrat en vídeo). L'objectiu era contribuir a la capacitat de compondre individualment un text argumentatiu a partir de converses prèvies en el grup classe i grup petit, que incorporés els continguts treballats, establint relacions entre diverses idees i les seves experiències prèvies. També perseguia la reflexió metalingüística sobre els seus punts forts i febles en l'elaboració d'aquest tipus de text i l'ús de les ajudes. També, es va proposar la construcció d'un text oral plurigestionat (enregistrat en vídeo) que respongués a una pregunta vinculada als continguts que s'estaven treballant, incorporant

**Agència
de Gestió
d'Ajuts
Universitaris
i de Recerca**

arguments i contraarguments. Posteriorment es va discutir, a través de l'ús de rúbriques i de la conversa argumentativa entre tots els estudiants i la professora, els elements que havien valorat positivament de les activitats realitzades i dels productes orals elaborats i els que calia millorar.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa

2. Propostes de millora per als estudis de mestre.

- a) Ampliar el nombre d'assignatures en què s'utilitzi una metodologia conversacional com a manera d'abordar els continguts d'aprenentatge, és a dir, mitjançant la conversa i la discussió argumentada (Muller i Perret-Clermont, 2009; Kuhn, Hemberger i Khait, 2014) sobre textos escrits, textos orals o altres tipus de materials o documents incorporant els coneixements previs dels estudiants.
- b) Formació del professorat universitari orientada a la presa de consciència sobre el seu rol com a model lingüístic i comunicatiu, l'ús d'estratègies discursives i la necessitat d'explicitar a l'aula les estratègies utilitzades per part de professors i estudiants.
- c) Formació del professorat universitari en relació amb la planificació i el disseny d'activitats que contribueixen al desenvolupament de la competència lingüística (parlar i escoltar), com són les converses argumentatives en petit grup i el seu seguiment i les simulacions d'interaccions comunicatives que hauran de realitzar els estudiants en la seva futura activitat professional en què el domini de les habilitats conversacionals i argumentatives és fonamental (reunió d'equip docent, entrevista amb les famílies, etc.).
- d) Crear instruments, o revisar-ne d'existents, per avaluar i autoavaluar sistemàticament els avenços dels estudiants en relació amb les habilitats conversacionals, discursives i argumentatives, a partir dels objectius proposats.
- e) Revisar els plans docents en fòrums transversals pel que fa a les característiques i tipologia de professorat (estable, permanent), així com al grau i a l'àrea de coneixement en què estan implicats, per tal d'acordar una manera coherent d'introduir els elements vinculats a la competència oral en els diferents apartats (competències, objectius d'aprenentatge, continguts, metodologia i avaluació).
- f) Reorganitzar els grups classe a fi que sigui possible treballar de la forma anteriorment proposada en el major nombre d'assignatures possible. És a dir, que els grups tinguin un nombre d'alumnes que no sobrepassi els 40 i que les característiques físiques de les aules i el mobiliari també es tinguin en compte en la distribució dels grups classe.